

HEAVEN GATE

Author: **Tran Khoi**

Translators:
M.S Vu Khieu Khanh,
PhD. Nguyen Thanh Huong, and
Robert Hutchison

There were crossing, ghostly blue lightning. The earth-shattering explosions tearing up the night, tearing up the sky ahead apart.

My old man and I, along with the sapper soldiers of Khe Ve station, buried my father's public servant on the right side of road junction. The rain pouring down on the soil grave just finished. That martyr was Cu, from Ha Tinh home province. He died right on the trunk without anyone knowing, when the convoy was groping in the night, passing the Truong Bon fire coordinate. At that time, my father and I, along with Mr. Cu, the public servant, hitchhiked the ZN3 anti-aircraft artillery convoy running to the west side of Truong Son to enter the South. There were five trucks on fire, causing a traffic jam. The road was unique, rough and one-way, trucks couldn't overrun forward. We had to stop and wait, no way but suffered from enemy's bombs and rockets.

When my old man and the commander of the anti-aircraft artillery regiment came to a bold decision, opening the bloodline for the anti-aircraft artillery convoy by both moving forward and raising the artillery ready in front to fire enemy aircrafts. Perhaps Cu, my father's poor public servant, died at that time. What a pitiful man! He laid down his life unknowingly and had no last words because he sat alone in the back of the trunk. It was not until arriving the land of Quang Binh when the truck stopped and he was found dead. After building up his grave, we put a few handfuls of hastily picked forest cornflowers on top the head side of his barrow. Leaving him behind in the homeland's mountains and forests, my father and I gulped back our tears of farewell, hurried up on the road...

The engineer battalion commander, waiting by the roadside with a telegram letter in his hand, said to my father: "Commander Dong Sy Nguyen commanded to stay at the cave of Heaven Gate tonight, comrade. There will be a truck of military station to pick you up. If you still have got time, please return and check the Khe Ve general depot. Please report instantly what happen, if any!". He pointed to two towering rows of rocks in the dim night. "See, that's Heaven Gate!" Under the flares of enemy aircrafts, Heaven Gate appeared as clear as day. It was as big as two high-rise buildings, like two giants holding their heads together. At their feet was a macadam road passing through. It looked like the great gate of the way to heaven. I secretly shouted, as if just discovering: "The Heaven Gate is in front of us, there!"

My father and I stood side by side, looking at Heaven Gate for a while. I suddenly thought, "why does it look like the image of my father and I right now? Why are we so lucky? Can this gate really lead to heaven?"

My childish thoughts ended when enemy aircrafts roamed and scoured the forest at night time. They were probably hunting for a convoy of anti-aircraft guns running ahead. They would pass Cha Lo, take the strategic way to friend-land of Laos. A sapper soldier whose face smelled of smoke and bullets led us down to the tunnel. Just then, a cluster of coordinate bombs exploded, shaking the tunnel walls.

The enemy also understood the prime location of the Heaven Gate. Troops, artillery convoys moving to the South, all must take the only way between these two high rows of rocks. Fighters could not fly down to drop the bombs, for fear of hitting the rocks. So, they had to pour down coordinate bombs continuously. Bombs plowed and tore up all the four sides of Heaven Gate. Rocky mountain was tilted, wobbling like a hammock. Trees, soil, and rocks all over fell down as cascading. The pungent smell of burning trees mixed with the strong smell of burning bomb powder....

The cave, where my father and I stayed at night, was located at the foot of a huge stone block to the right of Heaven Gate. The cave is large enough to accommodate more than 10 people. In a cluster of bombs tearing the sky apart, the explosion was so loud and sharp that my father hugged me tightly, whispering: "Don't be afraid! It won't hit us!" But I was really scared! I was only 17 - 18 years

old, still naive and clumsy. Without even a single day of training in the army force, I already followed my father to the battle. Now that I was thrown into this fierce focal point, how could I not be afraid? I was trembling like a wet dog! The way to heaven was nowhere to be seen, but sitting crouched and scared in a dark and stuffy cave, like the way to the hell...

After that, two soldiers rushed in, dragging two more bloody corpses into the tunnel. Blood spilled over everywhere at the tunnel door. The two soldiers hurried out. My father urged the nurse:

- Inject to stop bleeding immediately!

The nurse crouched, shining a flashlight in one hand, and checking one by one with the other hand by opening each person's eyes. Then he looked up and reported to my old man in a sad and frustrated voice:

-They are all dead, Chief!

My old man sighed sadly...

Bombs dropped on again, the mountains got dim. Heaven Gate trembled as if flying to the sky. It seemed that my father and I were on a place opposed to the way to the heaven. The giant stone blocks of Heaven Gate was about to break and collapse. Another soldier entered. He whispered something to my father. The old man immediately turned towards the nurse and me, and said:

- You two sit here and wait, comrades! Tomorrow morning, the unit will send people to bury the martyrs. Now I must go off on another urgent mission.

I was extremely scared, somehow panic, and annoyed, so I blamed him:

- Are you going to leave me here? But seeing no response from him, I tried to say the last word:

- Remember to hurry back, Dad!

The two of us sat watching the two corpses all night. Every minute of waiting was as long as a century, we were staggered, chilled as if haunted. Maybe that was because the cave was cold and full of the dead smell. I got into a stew, waiting for my father to return. Finally, he returned gropingly at midnight. It

turned out that he went to check the situation of Khe Ve transit depot. I heard that the general depot was just bombed this afternoon.

With haggard and smeared appearance, he said sadly in low voice:

- It's all on fire! Bombs hit the depot!..

But I heard nothing. When I saw him coming back, I burst into tears. The cry mixed with joy and sulking. He laughed and teased:

- Look, how bad! Uncle Ho's soldier is supposed to go to the battle not to cry!

It rained cats and dogs. Rising water overflowed streams. The rain stuck out its tongue and licked the slope, causing the road collapse from place to place. The army engineers led my father and me to an earth tunnel, facing the Heaven Gate. The tunnel was flooded with water to people's belly. We competed in slapping the water out, that's very exhausting but the water kept flowing in the tunnel. We were going to sit by the hatch waiting for morning to come but enemy aircrafts flied back, hanging flares and dropping bombs. We had to wade into the water, soak all night to wait for the military station's truck.

We waited all night but did not see any military station's truck come. While struggling, a soldier came to report: "The road is blocked, many trucks have been burnt. The military station is unable to send the truck to pick you up. Please consider that to make your own decision, Chief..."

It was early in the morning, we were as wet as drowned rats, hurriedly helping and leading each other to run together through the focal point, in the sound of aircrafts flying overhead and bomb explosion echoing mountains. I looked back, an imposing Heaven Gate was standing proudly despite enemy bombs and bullets. A Heaven Gate with two huge blocks of stone, like two giants holding their heads together to confer, determined to suffer from all the enemy bombs, to protect the road, protect the convoys, and protect the troops going to the battlefield...

CÔNG TRỜI

Trần Khời

Những tia chớp nhè nhắng, xanh lè, ma quái. Những tiếng nổ long trời lở đất, xé rách cả màn đêm. Xé rách cả một vùng trời phía trước.

Tôi và ông cụ, cùng các chiến sĩ công binh trạm Khe Ve, chôn cất người công vụ của ba tôi, bên phía phải ngã ba đường. Mưa xối nước lên nắm đất đã đắp xong xuôi. Người liệt sỹ đó tên là Cừ, quê Hà Tĩnh. Anh hy sinh ngay trên thùng xe, không ai hay biết, khi đoàn xe đang mò mẫm trong đêm, đi qua tọa độ lửa Trường Bồn. Lúc đó, cha con tôi cùng anh Cừ công vụ, đi nhờ đoàn xe cao xạ pháo ZN3, cũng đang trên đường hành tiến lật cánh sang phía tây Trường Sơn vào Nam. Đã có năm xe bị cháy, gây ách tắc. Con đường độc đạo gồ ghề. Chỉ đi được một chiều, xe không thể lách vượt lên. Đoàn dừng lại chờ, cam chịu đưa lưng hứng bom, rocket địch giội xuống.

Khi ông cụ nhà tôi và ông trung đoàn trưởng Cao xạ pháo đi đến một quyết định táo bạo, mở đường máu cho đoàn xe pháo cao xạ. Bằng cách, vừa hành tiến vừa dương nòng pháo lên đón đánh máy bay địch. Có lẽ anh Cừ, người công vụ đáng thương của ba tôi, hy sinh trong lúc ấy. Tội nghiệp cho anh, ra đi chẳng ai hay biết, chẳng có lời trăng trối nào gửi lại. Vì anh ta ngồi một mình sau thùng xe. Mãi vào đến đất Quảng Bình, khi xe dừng mới phát hiện. Đắp mộ cho anh xong, chúng tôi cắm mấy nắm bông mua rừng hái vội lên đầu nắm đất. Và gửi anh ở lại với núi rừng quê hương, cha con tôi nuốt thắm nước mắt chia biệt, vội vã lên đường...

Ông tiểu đoàn trưởng công binh, cầm bức điện đợi ven đường, nói với ba tôi: “Có lệnh của đồng chí Tư lệnh Binh đoàn Đồng Sỹ Nguyên, đồng chí ở lại ngay hang đá Công Trời đêm nay. Sẽ có xe Binh trạm ra đón. Nếu còn thời gian, đồng chí hãy quay lại kiểm tra tổng kho Khe Ve. Có tình hình gì, thì báo gấp!”. Ông ta chỉ tay về phía hai dãy đá lèn sừng sững, trong đêm tối mờ mờ. “Đây, Công Trời đấy!” Dưới ánh sáng pháo sáng của máy bay địch, Công Trời hiện lên rõ mồn một như ban ngày. Nó to lớn như hai ngôi nhà cao tầng, lại như hai ông khổng lồ, đang chụm đầu vào nhau. Dưới chân của chúng, là con đường rải đá dăm chạy qua.

Nom như chiếc công vĩ đại của con đường lên trời. Tôi thềm reo lên, như vừa phát hiện: “Công Trời trước mặt, kia kìa!”

Hai cha con tôi đứng cạnh nhau, nhìn Công Trời một lúc. Tôi chợt nghĩ, sao nó giống hình ảnh cha con mình lúc này đến thế? Mà sao cha con mình sướng thế! Công này đi được lên trời thật ư?

Chút suy nghĩ ngây ngô trẻ con của tôi chấm dứt, khi máy bay địch quần đảo, soi mói rừng đêm. Có lẽ chúng đang săn đuổi đoàn xe cao xạ pháo, đang trên đường hành tiến. Họ sẽ vượt Cha Lo, theo con đường chiến lược chạy sang phía đất bạn Lào. Một người lính công binh, khuôn mặt vương mùi khói đạn, dẫn cha con tôi xuống hầm. Vừa lúc có mấy loạt bom tọa độ nổ vang rền, rung cả vách hầm.

Kẻ địch cũng hiểu được vị trí đặc địa của Công Trời. Các đoàn quân, các đoàn xe pháo vào Nam, tất tất đều phải đi qua con đường độc đạo chạy giữa hai dãy lèn đá cao lớn này. Chúng không thể lao xuống sát cắt bom, vì sợ chạm phải lèn đá. Đành phải rải bom tọa độ liên tục. Bom cày ủi, xé nát bốn phía Công Trời. Núi đá ngã nghiêng, chao đảo như đũa vỡ. Cây cối đất đá rơi rào rào, đổ ngổ ngang. Mùi cây cháy hăng hắc, trộn mùi thuốc bom khét lẹt....

Hang đá cha con tôi trú đêm, nằm ngay dưới chân khối đá lớn phía phải Công Trời. Hang khá rộng, có thể chứa được trên 10 người. Trong loạt bom xé trời, tiếng nổ đánh đến long óc, ba tôi ôm chặt tôi vào lòng, thì thầm: “Con đừng sợ! Nó đánh không trúng đâu!” Nhưng tôi sợ thật sự! Khi mới 17 - 18 tuổi đầu, còn ngây ngô vụng dại. Chưa có lấy một ngày huấn luyện trong quân ngũ, đã chân ướt chân ráo theo cha ra chiến trận. Giờ bị ném vào nơi trọng điểm ác liệt này, làm sao lại không sợ được? Tôi run như cây sậy! Đường lên trời đâu chẳng thấy, lại ngồi co rúm như con chó tiền rưởi, trong cái hang đá tăm tối ngọt ngào, như đường về âm phủ...

Lúc sau, có hai người lính sầm sập bước vào, kéo theo vào hầm thêm hai xác người, máu me bê bết. Máu chảy lênh láng cả cửa hầm. Hai người lính vội đi ra. Ba tôi giục cậu y tá của mình:

- Tiêm cầm máu ngay!..

Người y tá lom khom, một tay rọi đèn pin, tay kia banh mắt từng người một kiểm tra. Rồi anh ta ngẩng mặt lên, nói với ông cụ nhà tôi một cách buồn bã và thất vọng:

- Chết hết rồi, thưa Thủ trưởng!..

Ông cụ thở dài, xót xa...

Bom lại thả mịt mù đôi núi. Cổng Trời rùng rùng rung chuyển, tưởng bay lên trời. Cha con tôi cũng tưởng chừng như đang ngược đường leo lên trời. Có cảm giác những khối đá khổng lồ của Cổng Trời muốn vỡ vụn ra, và nguy cơ sập xuống. Một người lính khác lại bước vào. Anh ta xầm xì to nhỏ gì đó với ba tôi. Ông cụ liền quay sang cậu y tá và tôi, nói:

- Hai đồng chí hãy ngồi đợi đây! Sáng mai đơn vị sẽ cho người ra khám liệm chôn cất tử sỹ. Giờ tôi phải đi có việc gấp.

Tôi sợ hãi vô cùng. Lại có cái gì hốt hoảng và bực bõ, liền trách cứ ông:

- Ba thả con đây sao? Nhưng không thấy ông phản ứng gì, tôi liền nói vọt vát:

- Ba nhớ đi mau về nghe!

Hai anh em chúng tôi ngồi canh hai xác chết suốt đêm. Mỗi phút đợi như dài hàng thế kỷ, người lão đảo, ớn lạnh như có ma nhập. Có lẽ đêm trong hang đá thâm lạnh, lại hấp hơi người chết. Tôi cứ bồn chồn lo lắng, nóng đợi ba tôi về nóng cả ruột. Cuối cùng, ông cũng mò về lúc nửa đêm. Tưởng đi đâu, hóa ra ông sang kiểm tra tình hình kho trung chuyển Khe Ve. Nghe nói, tổng kho vừa mới bị đánh bom chiều nay.

Người ông bơ phờ, mặt mày nhem nhuốc. Ông thều thào, buồn bã nói:

- Cháy hết rồi! Bom đánh trúng kho!..

Nhưng tai tôi không nghe gì. Nhác thấy bóng ông về, tôi òa lên khóc nức nở. Tiếng khóc chen lẫn mừng vui và hờn dỗi. Ông cười, trêu:

- Xấu chưa tề! Bộ đội cụ Hồ, ra trận mà lại khóc!

Trời mưa tầm tã. Suối khe nước dâng chảy ào ào. Mưa thè lưỡi liếm vào các bờ taluy, làm con đường sụt lở chỗ này đến chỗ khác. Các anh công binh dẫn cha con tôi sang một cái hầm đất, đối diện với Cổng Trời. Hầm ngập nước ngang bụng. Hai cha con thay nhau tát nước, mỗi rã rời. Nước vẫn chảy vào hầm không ngớt. Định ngồi bên miệng hầm chờ trời sáng. Nhưng máy bay địch lại quần đảo, treo pháo sáng và ném bom toi bời. Chúng tôi đành lội ào xuống nước, ngâm mình suốt đêm để chờ xe binh trạm.

Đợi suốt đêm, chẳng thấy xe binh trạm ra đón. Đang loay hoay thì có một chiến sỹ đến báo: “Đường bị tắc, xe cháy nhiều. Binh trạm không thể cho xe ra đón được. Thủ trưởng xem xét quyết định...”

Trời mờ sáng, hai cha con ướt như hai con chuột lột, lật đật dắt dìu nhau chạy bộ qua trọng điểm, trong tiếng máy bay quần thảo trên đầu, và tiếng bom nổ đầu đó rền vang rừng núi. Tôi ngoái lại đằng sau, một Cổng Trời sừng sững, hiên ngang bất chấp bom đạn quân thù. Một Cổng Trời với hai khối đá lèn to lớn, như hai người khổng lồ, đang chụm đầu vào nhau hội ý, quyết tâm hứng trọn các luồng bom địch, che chở con đường, che chở những đoàn xe, che chở những đoàn quân ra trận...

Bản kiểm tra (checking version)

CÔNG TRỜI

HEAVEN'S GATE

Author: **Tran Khoi**

Translators:

**M.S Vu Khieu Khanh,
PhD. Nguyen Thanh Huong, and
Robert Hutchison**

Những tia chớp nhè nhàng, xanh lè, ma quái. Những tiếng nổ long trời lở đất, xé rách cả màn đêm. Xé rách cả một vùng trời phía trước.

There were crossing, ghostly blue lightning. The earth-shattering explosions tearing up the night, tearing up the sky ahead apart.

Tôi và ông cụ, cùng các chiến sĩ công binh trạm Khe Ve, chôn cất người công vụ của ba tôi, bên phía phải ngã ba đường. Mưa xối nước lên nấm đất đã đắp xong xuôi. Người liệt sỹ đó tên là Cừ, quê Hà Tĩnh. Anh hy sinh ngay trên thùng xe, không ai hay biết, khi đoàn xe đang mò mẫm trong đêm, đi qua tọa độ lửa Truong Bôn. Lúc đó, cha con tôi cùng anh Cừ công vụ, đi nhờ đoàn xe cao xạ pháo ZN3, cũng đang trên đường hành tiến lật cánh sang phía tây Trường Sơn vào Nam. Đã có năm xe bị cháy, gây ách tắc. Con đường độc đạo gồ ghề. Chỉ đi được một chiều, xe không thể lách vượt lên. Đành dừng lại chờ, cam chịu đưa lưng hứng bom, rocket địch giội xuống.

My old man and I, along with the sapper soldiers of Khe Ve station, buried my father's public servant on the right side of road junction. The rain pouring down on the soil grave just finished. That martyr was Cu, from Ha Tinh home province. He died right on the trunk without anyone knowing, when the convoy was groping in the night, passing the Truong Bon fire coordinate. At that time, my father and I, along with Mr. Cu, the public servant, hitchhiked the ZN3 anti-aircraft artillery convoy running to the west side of Truong Son to enter the South. There were five trucks on fire, causing a traffic jam. The road was unique, rough and one-way, trucks couldn't overrun forward. We had to stop and wait, no way but suffered from enemy's bombs and rockets.

Khi ông cụ nhà tôi và ông trung đoàn trưởng Cao xạ pháo đi đến một quyết định táo bạo, mở đường máu cho đoàn xe pháo cao xạ. Bằng cách, vừa hành tiến vừa dương nòng pháo lên đón đánh máy bay địch. Có lẽ anh Cừ, người công vụ đáng thương của ba tôi, hy sinh trong lúc ấy. Tội nghiệp cho anh, ra đi chẳng ai hay biết, chẳng có lời trăng trối nào gửi lại. Vì anh ta ngồi một mình sau thùng xe. Mãi vào đến đất Quảng Bình, khi xe dừng mới phát hiện. Đắp mộ cho anh xong, chúng tôi cắm mấy nắm bông mua rừng hái vội lên đầu nấm đất. Và gửi anh ở lại với núi rừng quê hương, cha con tôi nuốt thắm nước mắt chia biệt, vội vã lên đường...

When my old man and the commander of the anti-aircraft artillery regiment came to a bold decision, opening the bloodline for the anti-aircraft artillery convoy by both moving forward and raising the artillery ready in front to fire enemy aircrafts. Perhaps Cu, my father's poor public servant, died at that time. What a pitiful man! He laid down his life unknowingly and had no last words because he sat alone in the back of the trunk. It was not until arriving the land of Quang Binh when the truck stopped and he was found dead. After building up his grave, we put a few handfuls of hastily picked forest cornflowers on top the head side of his barrow. Leaving him behind in the homeland's mountains and forests, my father and I gulped back our tears of farewell, hurried up on the road...

Ông tiểu đoàn trưởng công binh, cầm bức điện đợi ven đường, nói với ba tôi: “Có lệnh của đồng chí Tư lệnh Binh đoàn Đồng Sỹ Nguyên, đồng chí ở lại ngay hang đá Cổng Trời đêm nay. Sẽ có xe Binh trạm ra đón. Nếu còn thời gian, đồng chí hãy quay lại kiểm tra tổng kho Khe Ve. Có tình hình gì, thì báo gấp!”. Ông ta chỉ tay về phía hai dãy đá lèn sừng sững, trong đêm tối mờ mờ. “Đấy, Cổng Trời đấy!” Dưới ánh sáng pháo sáng của máy bay địch, Cổng Trời hiện lên rõ mồn một như ban ngày. Nó to lớn như hai ngôi nhà cao tầng, lại như hai ông khổng lồ, đang chụm đầu vào nhau. Dưới chân của chúng, là con đường rải đá dăm chạy qua. Nom như chiếc cổng vĩ đại của con đường lên trời. Tôi thềm reo lên, như vừa phát hiện: “Cổng Trời trước mặt, kia kìa!”

The engineer battalion commander, waiting by the roadside with a telegram letter in his hand, said to my father: "Commander Dong Sy Nguyen commanded to stay at the cave of Heaven Gate tonight, comrade. There will be a truck of military station to pick you up. If you still have got time, please return and check the Khe

Ve general depot. Please report instantly what happen, if any!". He pointed to two towering rows of rocks in the dim night. "See, that's Heaven Gate!" Under the flares of enemy aircrafts, Heaven Gate appeared as clear as day. It was as big as two high-rise buildings, like two giants holding their heads together. At their feet was a macadam road passing through. It looked like the great gate of the way to heaven. I secretly shouted, as if just discovering: "The Heaven Gate is in front of us, there!"

Hai cha con tôi đứng cạnh nhau, nhìn Cổng Trời một lúc. Tôi chợt nghĩ, sao nó giống hình ảnh cha con mình lúc này đến thế? Mà sao cha con mình sướng thế! Cổng này đi được lên trời thật ư?

My father and I stood side by side, looking at Heaven Gate for a while. I suddenly thought, "why does it look like the image of my father and I right now? Why are we so lucky? Can this gate really lead to heaven?"

Chút suy nghĩ ngây ngô trẻ con của tôi chấm dứt, khi máy bay địch quần đảo, soi mói rừng đêm. Có lẽ chúng đang săn đuổi đoàn xe cao xạ pháo, đang trên đường hành tiến. Họ sẽ vượt Cha Lo, theo con đường chiến lược chạy sang phía đất bạn Lào. Một người lính công binh, khuôn mặt vương mùi khói đạn, dẫn cha con tôi xuống hầm. Vừa lúc có mấy loạt bom tọa độ nổ vang rền, rung cả vách hầm.

My childish thoughts ended when enemy aircrafts roamed and scoured the forest at night time. They were probably hunting for a convoy of anti-aircraft guns running ahead. They would pass Cha Lo, take the strategic way to friend-land of Laos. A sapper soldier whose face smelled of smoke and bullets led us down to the tunnel. Just then, a cluster of coordinate bombs exploded, shaking the tunnel walls.

Kẻ địch cũng hiểu được vị trí đặc địa của Cổng Trời. Các đoàn quân, các đoàn xe pháo vào Nam, tất tất đều phải đi qua con đường độc đạo chạy giữa hai dãy lèn đá cao lớn này. Chúng không thể lao xuống sát cắt bom, vì sợ chạm phải lèn đá. Đành phải rải bom tọa độ liên tục. Bom cày ủi, xé nát bốn phía Cổng Trời. Núi đá ngả nghiêng, chao đảo như đũa vỡng. Cây cối đất đá rơi rào rào, đổ ngổn ngang. Mùi cây cháy hăng hắc, trộn mùi thuốc bom khét lẹt....

The enemy also understood the prime location of the Heaven Gate. Troops, artillery convoys moving to the South, all must take the only way between these two high rows of rocks. Fighters could not fly down to drop the bombs, for fear of hitting the rocks. So, they had to pour down coordinate bombs continuously. Bombs plowed and tore up all the four sides of Heaven Gate. Rocky mountain was tilted, wobbling like a hammock. Trees, soil, and rocks all over fell down as cascading. The pungent smell of burning trees mixed with the strong smell of burning bomb powder....

Hang đá cha con tôi trú đêm, nằm ngay dưới chân khối đá lớn phía phải Cổng Trời. Hang khá rộng, có thể chứa được trên 10 người. Trong loạt bom xé trời, tiếng nổ đánh đến long óc, ba tôi ôm chặt tôi vào lòng, thì thầm: “Con đừng sợ! Nó đánh không trúng đâu!” Nhưng tôi sợ thật sự! Khi mới 17 - 18 tuổi đầu, còn ngây ngô vụng dại. Chưa có lấy một ngày huấn luyện trong quân ngũ, đã chân ướt chân ráo theo cha ra chiến trận. Giờ bị ném vào nơi trọng điểm ác liệt này, làm sao lại không sợ được? Tôi run như cây sậy! Đường lên trời đâu chẳng thấy, lại ngồi co rúm như con chó tiền rưởi, trong cái hang đá tăm tối ngột ngạt, như đường về âm phủ...

The cave, where my father and I stayed at night, was located at the foot of a huge stone block to the right of Heaven Gate. The cave is large enough to accommodate more than 10 people. In a cluster of bombs tearing the sky apart, the explosion was so loud and sharp that my father hugged me tightly, whispering: "Don't be afraid! It won't hit us!" But I was really scared! I was only 17 - 18 years old, still naive and clumsy. Without even a single day of training in the army force, I already followed my father to the battle. Now that I was thrown into this fierce focal point, how could I not be afraid? I was trembling like a wet dog! The way to heaven was nowhere to be seen, but sitting crouched and scared in a dark and stuffy cave, like the way to the hell...

Lúc sau, có hai người lính sầm sập bước vào, kéo theo vào hầm thêm hai xác người, máu me bê bết. Máu chảy lênh láng cả cửa hầm. Hai người lính vội đi ra. Ba tôi giục cậu y tá của mình:

- Tiêm cầm máu ngay!..

After that, two soldiers rushed in, dragging two more bloody corpses into the tunnel. Blood spilled over everywhere at the tunnel door. The two soldiers hurried out. My father urged the nurse:

- Inject to stop bleeding immediately!

Người y tá lom khom, một tay rọi đèn pin, tay kia banh mắt từng người một kiểm tra. Rồi anh ta ngẩng mặt lên, nói với ông cụ nhà tôi một cách buồn bã và thất vọng:

- Chết hết rồi, thưa Thủ trưởng!..

Ông cụ thở dài, xót xa...

The nurse crouched, shining a flashlight in one hand, and checking one by one with the other hand by opening each person's eyes. Then he looked up and reported to my old man in a sad and frustrated voice:

- They are all dead, Chief!

My old man sighed sadly...

Bom lại thả mịt mù đồi núi. Cổng Trời rùng rùng rung chuyển, tưởng bay lên trời. Cha con tôi cũng tưởng chừng như đang ngược đường leo lên trời. Có cảm giác những khối đá khổng lồ của Cổng Trời muốn vỡ vụn ra, và nguy cơ sập xuống. Một người lính khác lại bước vào. Anh ta xầm xì to nhỏ gì đó với ba tôi. Ông cụ liền quay sang cậu y tá và tôi, nói:

Bombs dropped on again, the mountains got dim. Heaven Gate trembled as if flying to the sky. It seemed that my father and I were on a place opposed to the way to the heaven. The giant stone blocks of Heaven Gate was about to break and collapse. Another soldier entered. He whispered something to my father. The old man immediately turned towards the nurse and me, and said:

- Hai đồng chí hãy ngồi đợi đây! Sáng mai đơn vị sẽ cho người ra khám liệm chôn cất tử sỹ. Giờ tôi phải đi có việc gấp.

Tôi sợ hãi vô cùng. Lại có cái gì hốt hoảng và bực bõ, liền trách cứ ông:

- Ba thả con đây sao? Nhưng không thấy ông phản ứng gì, tôi liền nói vót vát:

- Ba nhớ đi mau về nghe!

- You two sit here and wait, comrades! Tomorrow morning, the unit will send people to bury the martyrs. Now I must go off on another urgent mission.

I was extremely scared, somehow panic, and annoyed, so I blamed him:

- Are you going to leave me here? But seeing no response from him, I tried to say the last word:

- Remember to hurry back, Dad!

Hai anh em chúng tôi ngồi canh hai xác chết suốt đêm. Mỗi phút đợi như dài hàng thế kỷ, người lão đảo, ớn lạnh như có ma nhập. Có lẽ đêm trong hang đá thâm lạnh, lại hấp hơi người chết. Tôi cứ bồn chồn lo lắng, ngóng đợi ba tôi về nóng cả ruột. Cuối cùng, ông cũng mò về lúc nửa đêm. Tưởng đi đâu, hóa ra ông sang kiểm tra tình hình kho trung chuyển Khe Ve. Nghe nói, tổng kho vừa mới bị đánh bom chiều nay.

The two of us sat watching the two corpses all night. Every minute of waiting was as long as a century, we were staggered, chilled as if haunted. Maybe that was because the cave was cold and full of the dead smell. I got into a stew, waiting for my father to return. Finally, he returned gropingly at midnight. It turned out that he went to check the situation of Khe Ve transit depot. I heard that the general depot was just bombed this afternoon.

Người ông bơ phờ, mặt mày nhem nhuốc. Ông thều thào, buồn bã nói:

- Cháy hết rồi! Bom đánh trúng kho!..

With haggard and smeared appearance, he said sadly in low voice:

- It's all on fire! Bombs hit the depot!..

Nhưng tai tôi không nghe gì. Nhác thấy bóng ông về, tôi òa lên khóc nức nở. Tiếng khóc chen lẫn mừng vui và hờn dỗi. Ông cười, trêu:

- Xấu chưa tề! Bộ đội cụ Hồ, ra trận mà lại khóc!

But I heard nothing. When I saw him coming back, I burst into tears. The cry mixed with joy and sulking. He laughed and teased:

- Look, how bad! Uncle Ho's soldier is supposed to go to the battle not to cry!

Trời mưa tầm tã. Suối khe nước dâng chảy ào ào. Mưa thè lưỡi liếm vào các bờ taluy, làm con đường sụt lở chỗ này đến chỗ khác. Các anh công binh dẫn cha con tôi sang một cái hầm đất, đối diện với Cổng Trời. Hầm ngập nước ngang bụng. Hai cha con thay nhau tát nước, mỗi rã rời. Nước vẫn chảy vào hầm không ngớt. Định ngồi bên miệng hầm chờ trời sáng. Nhưng máy bay địch lại quần đảo, treo pháo sáng và ném bom toi bời. Chúng tôi đành lội ào xuống nước, ngâm mình suốt đêm để chờ xe binh trạm.

It rained cats and dogs. Rising water overflowed streams. The rain stuck out its tongue and licked the slope, causing the road collapse from place to place. The army engineers led my father and me to an earth tunnel, facing the Heaven Gate. The tunnel was flooded with water to people's belly. We competed in slapping the water out, that's very exhausting but the water kept flowing in the tunnel. We were going to sit by the hatch waiting for morning to come but enemy aircrafts fled back, hanging flares and dropping bombs. We had to wade into the water, soak all night to wait for the military station's truck.

Đợi suốt đêm, chẳng thấy xe binh trạm ra đón. Đang loay hoay thì có một chiến sỹ đến báo: “Đường bị tắc, xe cháy nhiều. Binh trạm không thể cho xe ra đón được. Thủ trưởng xem xét quyết định...”

We waited all night but did not see any military station's truck come. While struggling, a soldier came to report: "The road is blocked, many trucks have been burnt. The military station is unable to send the truck to pick you up. Please consider that to make your own decision, Chief..."

Trời mờ sáng, hai cha con ướt như hai con chuột lột, lật đật dắt dìu nhau chạy bộ qua trọng điểm, trong tiếng máy bay quần thảo trên đầu, và tiếng bom nổ đầu đó rền vang rừng núi. Tôi ngoái lại đằng sau, một Cổng Trời sừng sững, hiên ngang bắt chặp bom đạn quân thù. Một Cổng Trời với hai khối đá lèn to lớn, như

hai người khổng lồ, đang chụm đầu vào nhau hội ý, quyết tâm hứng trọn các luồng bom địch, che chở con đường, che chở những đoàn xe, che chở những đoàn quân ra trận...

It was early in the morning, we were as wet as drowned rats, hurriedly helping and leading each other to run together through the focal point, in the sound of aircraft flying overhead and bomb explosion echoing mountains. I looked back, an imposing Heaven Gate was standing proudly despite enemy bombs and bullets. A Heaven Gate with two huge blocks of stone, like two giants holding their heads together to confer, determined to suffer from all the enemy bombs, to protect the road, protect the convoys, and protect the troops going to the battlefield...